

BASIN AÇIKLAMASI



TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN
2005 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
BÜTÇESİ ÜZERİNDE
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI KONUŞMANIN
ÖZETİ



✓ **KOBİ'ler Türkiye ekonomisinde son derece önemli bir büyüklüğe sahiptir.**

Çalışan işçi sayısının 151'den az olduğu işletmeler yasa da KOBİ olarak tanımlanmaktadır. KOBİ'ler Türkiye ekonomisinde son derece önemli bir büyüklüğe sahiptir. Toplam imalat sanayi işletmelerinin yüzde 99,5'i KOBİ'lerden oluşmaktadır. Bu işletmelerin istihdamdaki payı yüzde 76,7, toplam sermaye yatırımlarındaki payı yüzde 38 ve katmadeğerdeki payı da yüzde 24'ler civarındadır. Türkiye ekonomisinde bu kadar büyük bir ağırlığa sahip olan KOBİ'lerin diğer ülkelerdeki durumu da farklı değildir. Diğer ülkelerde de KOBİ tanımına göre yapılan gruplamalarda KOBİ'lerin sayısal olarak ekonomideki varlığı yine yüzde 90'ların üzerindedir. Bu durum, KOBİ'lerin hemen hemen bütün ekonomiler için önemli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, uluslararası kurumlar da bu kavrama ilgi göstermekte ve uluslararası kuruluşlar KOBİ'lerin tüm ekonomilerde gerekli desteğe sahip olabilmesi için çalışmalar yürütmektedir.

✓ **KOBİ'ler işsizliği çözmekte önemli bir araç olabilirler.**

KOBİ'lerin sayısal olarak ekonomide yüzde 99,5 oranında bir ağırlığa sahip olması yanında istihdamdaki payının yüzde 76,7 olması, buna karşılık sermaye yatırımlarındaki payının sadece yüzde 38 olması konunun ve katmadeğerdeki payının da yüzde 24'ler, 25'ler civarında olması iyi bir değerlendirmeye tabi tutulmasını gerektirmektedir. Bu kadar önemli bir kesim istihdamın yüzde 76'sını sağlarken katmadeğerin yüzde 25'ini yaratıyorsa burada bir verimlilik sorunu var demektir. Bunun yanısıra, istihdamın yüzde 76'sını sağlarken tüm sermaye yatırımının yüzde 38'ini oluşturan; yani, daha düşük sermaye ile daha çok istihdam yaratabilen kurumlardır KOBİ'ler. KOBİ'ler bu yönüyle işsizliği çözmekte önemli bir araç olabilecektir.

✓ **Türkiye'de KOBİ'lerin kullandığı fonlar son derece yetersizdir.**

KOBİ'ler ekonomideki toplam kredi büyüklüğünün sadece yüzde 5'ini kullanabilmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise bu oran yüzde 30'lar, yüzde 40'lar düzeyindedir. Yani, gelişmiş ülkelerde KOBİ'ler ekonomideki ağırlığına paralel olarak ekonomideki fonların önemli bir kısmını da kullanabilmektedir. Türkiye'de de KOBİ'ler ekonomide önemli bir yere sahiptir; ama, kullandığı fonlar son derece yetersizdir.

✓ **KOBİ'lere aktarılan kaynaklarda kesinti yapılmıştır.**

2004 yılında KOBİ'lere düzenli olarak aktarılagelmekte olan bir kaynak, bir yasa değişikliği sonucu kesilmiş ve bu kaynak yaklaşık 500 trilyon liradan 80 trilyon liraya

inmiştir. Bu gerçekten çok önemli bir eksiklik. 2004 yılında KOBİ'lerin kullandığı krediler önceki yıllara kıyasla çok daha düşük düzeydedir. Hükümetin bu konuya önem vermesi ve KOBİ'lere aktarılan kaynakları daha çok artırması gerekmektedir.

✓ **KOBİ'lere dair sağlıklı istatistikler mevcut değildir.**

KOBİ'lere bugüne kadar yapılmış olan destekler sonucunda ne kadar hâsıla sağlanmıştır; gerek nakdî destekler gerek nakdî olmayan dolaylı destekler ve vergi indirimleri gibi desteklerle KOBİ'lerde acaba hangi sonuçlar alınmıştır. Bunların ölçülmesi gerekmektedir. Ancak bunlara ait istatistikler, mevcut değildir. Devlet, örneğin vergi indirimiyle birtakım kaynaklardan vazgeçmektedir, ayrıca bedelsiz arazi tahsisiyle birtakım dolaylı destekler vermektedir, doğrudan nakit destekler vermektedir, kredi destekleri vermektedir; ama, bütün bunların kaynak olarak maliyeti bilinmemektedir.

Verilen destekler karşılığında KOBİ'ler, üretimde ne kadarlık bir artış sağlamıştır? İstihdamda ne kadarlık bir artış sağlamıştır ve ihracatta ne kadarlık bir artış sağlamıştır? Bunlar da ölçülmelidir. Bu istatistikler sağlanmadığı sürece sadece KOBİ'leri destekleyelim demek yeterli değildir. KOBİ'lere verilecek desteğin boyutuna sağlıklı karar verebilmek için bu veriler temin edilmelidir.

✓ **Kayıtdışı istihdam sorunu çözümlenmelidir.**

KOBİ'lerin sermaye piyasasının bütün enstrümanlarını kullanarak ve onların sağlayacağı fonlardan yararlanabileceği bir KOBİ yapısı için öncelikle kayıtdışı istihdam açmazı çözümlenmelidir. Kayıtdışı istihdam son derece olumsuz bir göstergedir; ama, prim maliyetlerinin yüksekliği, vergi maliyeti gibi etkenler KOBİ'leri kayıtdışı istihdama yönlendirmektedir. Kayıtdışı istihdamın olduğu bir yapıda KOBİ'lerin sermaye piyasasına açılması mümkün değildir

✓ **Bireysel emeklilik fonları bir vergi teşvikiyle risk sermayesine yönlendirilebilir.**

KOBİ'ler konusunda risk sermayesiyle ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Sayın Bakanın konuşmasında ona değiniliyor. Risk sermayesine kamunun önemli ölçüde destek olması gerekir. Bu destek nasıl olabilir; kamu kaynak aktarsın, versin demek için en kolay yönü. Kamunun kaynak sıkıntısını hepimiz biliyoruz. Türkiye'de birkaç yıldır teşvik edilmekte ve gelişmekte olan bireysel emeklilik fonları var. Bireysel emeklilik fonları bir vergi teşvikiyle risk sermayesine yönlendirilebilir. Bu şekilde kamunun cebinden herhangi bir kaynak çıkmadan bireysel emeklilik sisteminde önemli fonlar birikecektir. Bu fonların kullanımını devlet vergi politikasıyla yönlendirebilir. ABD bu alanda iyi bir örnektir. ABD, bireysel emeklilik fonlarını bir vergi teşvikiyle risk sermayesine yönlendirmiştir ve o alanda gerçekten çok başarılı sonuçlar almıştır. Bu uygulama Türkiye için de bir model olabilir.

✓ **Teşvik Yasası bölgesel bütünlüğü bozmuştur.**

Teşvik Yasası son derece olumsuzluklarla çıkmıştır. Kişi başına milli gelir kriterinin tek başına alınması son derece yanlıştır. Kademesiz bir şekilde 36 ilin aynı teşvik grubuna dahil edilip, aynı teşvik unsurlarından yararlandırılmasının, birtakım illeri öne

ıkarıp birtakım illeri geride bırakacağını Cumhuriyet Halk Partisi olarak defalarca dile getirmiştik. Nitekim, yle oldu ve birkaç il bu teşviklerden yararlanırken, fiilen sermaye akımına, yatırımcı akımına sahne olurken birçok ilde hiçbir yatırım olmamıştır. Çünkü, teşvik kapsamına alınan 36 il içinde en gelişmiş olan illerle, en az gelişmiş veya gelişmemiş olan illerin teşvik miktarı aynı tutulmuştur. 1 500 dolar kriterinin tek başına alınması yanlıştır; yanına 1998 yılındaki gibi bir sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi kriterinin veya benzeri bir başka kriterin mutlaka konulması gerekirdi. Ayrıca, 36 il gibi oldukça fazla sayıda ilin kapsama alınması birçok yerde bölgesel bütünlüğü bozmuştur. Örneğin **yanındaki iller teşvike girerken 6 dolar farkla Trabzon kapsam dışı tutulmuştur.** Bu durum bölge ekonomisinin bütünlüğünü parçalayan, bozan bir gelişmedir. Bu, Teşvik Yasasının en büyük yanlışıdır.

- ✓ **Türk Ticaret Kanunu konusunda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın, Adalet Bakanlığı'yla birlikte yaptığı çalışma uzun yıllardır sürmektedir. 1950 yıllarında yapılmış olan Türk Ticaret Kanununun Avrupa Birliği normlarına uygun bir şekilde en kısa zamanda yenilenerek TBMM'ye getirilmesi bütün özel kesimin beklentisidir.**
- ✓ **Sayın Bakan kk sanayi siteleri ve organize sanayi bölgelerine kullandırılan kredilerdeki faiz oranlarının indirildiğini ifade ettiler ve řu anda yürürlükte olan faiz oranlarını yüzde 2, yüzde 7 ve yüzde 12 olarak açıkladılar. Faiz indiriminin enflasyondaki inişe paralel olarak yapılması son derece uygun ve doğrudur. Aynı yönde başka uygulamalar düşünülüyor mu?**
- ✓ **Tarımsal rnlerin desteklenmesi amacıyla Destekleme Fiyat İstikrar Fonundan tarım satış kooperatifi birliklerine açılan krediler var. Bu kredilerin faiz oranı řu anda yüzde 25. Kk sanayi sitesi ve organize sanayi bölgelerindeki bu faiz indirimine paralel olarak, Tarış ve benzeri birliklere; çiftçinin desteklenmesi, ürün satın alımının gerçekleştirilmesi için DFİF'ten açılan kredilerdeki yüzde 25 olan faiz oranının indirilmesi dşnlmekte midir?**

Kamuoyunun bilgisine sunulur.

NOT: 2005 Mali Yılı Btcesinin Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerine ve M. Akif HAMZAÇEBİ'nin konuşma metninin tamamına

<http://www.tbmm.gov.tr/butce/htm/pbk22112004.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.